

Vilkår for Yrkesskade- og fritidsulykkesforsikring

Vilkår av 1. januar 2010

Innhold

	Side
1. Hvem forsikringen omfatter.....	2
2. Hvor forsikringen gjelder	2
3. Når forsikringen gjelder	2
4. Hva forsikringen kan omfatte	2
A. Dekninger – skade påført i arbeid	
(som gjelder når det fremgår av forsikringsbeviset)	
5. Yrkesskade – ulykke og sykdom	3
6. Yrkesskade for selvstendig næringsdrivende	3
7. Yrkesinvaliditet under 15 %	3
8. Yrkesinvaliditet utvidet sum	3
9. Yrkesdødsfall utvidet sum	3
10. Offshore ulykke - utvidet sum	3
B. Dekninger – skade påført i fritiden	
(som gjelder når det fremgår av forsikringsbeviset)	
11. Ulykke v/reise til/fra arbeid	4
12. Fritidsulykke invaliditet	5
13. Fritidsulykke arbeidsuførhet	6
14. Fritidsulykke død	6
15. Fritidsulykker som ikke omfattes	7
16. Erstatningsoppgjør	7
17. Sikkerhetsforskrift.....	8
C. Utmåling av erstatning	
18. Forskrift om standardisert erstatning	8

Vilkår for Yrkesskade- og fritidsulykkesforsikring

I tillegg til disse vilkår, gjelder Frenedes generelle vilkår.

1. Hvem forsikringen omfatter

Forsikringen omfatter samtlige arbeidstakere som er ansatt hos forsikringstakeren, med mindre det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen bare gjelder for de ansatte som er angitt i forsikringsbeviset.

Dersom forsikringstaker etter Lov om yrkesskedeforsikring plikter å tegne yrkesskedeforsikring på innleid arbeidskraft, og yrkesskedeforsikring ikke er tegnet av utleier, omfatter yrkesskedeforsikringen i henhold til punkt 5 også innleid arbeidskraft.

Når det er tegnet frivillig yrkesskedeforsikring for selvstendig næringsdrivende i henhold til punkt 6 nedenfor, omfatter forsikringen forsikringstaker. Det samme gjelder når den frivillige yrkesskedeforsikringen er utvidet til å omfatte tilleggsdekninger i henhold til punkt 7-14.

Ansatte som avslutter arbeidsforholdet hos forsikringstaker, trer ut av forsikringen på fratredelsesdagen. Nye ansatte trer inn i forsikringen på tiltredelsesdagen.

Ansatte trer under enhver omstendighet ut av fritidsulykkesforsikringen ved utløpet av den forsikringsperiode den ansatte fyller 67 år, med mindre annet er særskilt avtalt.

2. Hvor forsikringen gjelder

Yrkesskedeforsikring i henhold til punkt 5 og 6 og utvidelsene av yrkesskedeforsikringen under punkt 7, 8, og 9 gjelder for alle arbeidsoppdrag som omfattes av Lov om yrkesskedeforsikring av 16. juni 1989 nr 65.

Ulykkesdekningene i punkt 10, 11, 12 og 13 gjelder i Norge samt ved utenlandsopphold av inntil 12 måneders varighet. Forsikringen gjelder også ved opphold utover 12 måneder, dersom arbeidstakeren opprettholder sitt medlemskap i Norsk Folketrygd.

3. Når forsikringen gjelder

Yrkesskedeforsikring i henhold til punkt 5 gjelder skader og sykdommer som påføres i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden jf Lov om yrkesskedeforsikring. Det samme gjelder når det er tegnet tilleggsdekninger i henhold til punkt 7, 8 og 9.

Yrkesskedeforsikring i henhold til punkt 6 gjelder når forsikringstaker utøver slik næringsvirksomhet som er beskrevet i forsikringsbeviset. Det samme gjelder når det er tegnet tilleggsdekninger i henhold til punkt 7, 8 og 9.

Offshoreulykkesdekningen i pkt 10 gjelder når arbeidstaker har arbeidsoppdrag offshore og tariffestet ulykkesforsikring er påkrevet for oppdraget.

Fritidsulykkesdekningen i punkt 11 gjelder når arbeidstaker i forbindelse med arbeidet er på reise direkte fra hjemmet til arbeids- eller oppdragssted, eller direkte fra arbeids- eller oppdragssted og til hjemmet, når skaden ikke omfattes av Lov om yrkesskedeforsikring.

Fritidsulykkesdekningene i punkt 12, 13 og 14 gjelder i resten av arbeidstakers fritid. Med fritid her menes hele døgnet bortsett fra:

- Når arbeidstakeren er i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden jf Lov om yrkesskedeforsikring.
- Når arbeidstakeren i forbindelse med arbeidet er på reise direkte fra hjemmet til arbeids- eller oppdragssted, eller direkte fra arbeids- eller oppdragssted og til hjemmet, og skaden ikke omfattes av Lov om yrkesskedeforsikring.

4. Hva forsikringen kan omfatte

Forsikringen kan omfatte:

- A. Skade påført i arbeidstiden, dvs
- Lovpliktig yrkesskedeforsikring iht punkt 5, eller
  - Frivillig yrkesskedeforsikring for selvstendig næringsdrivende iht punkt 6.
  - Tariffestet ulykkesforsikring offshore iht punkt 10.

Yrkesskedeforsikringen i punkt 5 eller 6 kan være utvidet med en eller flere av tilleggsdekningene under punkt 7-9.

- B. Ulykke – påført i fritiden: dvs
- Ulykke ved reise til/fra arbeid iht pkt 11. Denne omfatter invaliditet, arbeidsuførhet og død ved ulykke på vei til/fra arbeid.

Forsikringen kan være utvidet til å omfatte ulykke i resten av fritiden. Følgende dekninger kan være avtalt:

- Fritidsulykke - Invaliditet iht punkt 12, og/eller,
- Fritidsulykke - arbeidsuførhet iht punkt 13, og/eller
- Fritidsulykke - Død iht punkt 14. Denne omfatter begravelleskostnader på 0,5 G, og kan være utvidet til å omfatte etterlatteerstatning til ektefelle/samboer og/eller etterlatteerstatning til barn.

For å være fullt ulykkesforsikret i hele fritiden, må alle dekninger i pkt 11, 12, 13 og 14 være tegnet.

Det fremgår av forsikringsbeviset hvilke av dekningene som gjelder for din forsikring.

Vilkår for Yrkesskade- og fritidsulykkesforsikring

A. Dekninger – skade påført i arbeidstiden

Her finnes alle deknninger som kan tegnes for skade som påføres ansatte når de er i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden.

5. Yrkesskade

Yrkesskade ulykke og sykdom - lovpålagt

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen yrkesskade og yrkessykdom i henhold til Lov om yrkesskadeforsikring av 16 juni 1989.

Erstatningen beregnes i henhold til forskrift om standardisert erstatning etter Lov om yrkesskadeforsikring. Se punkt 17 nedenfor.

6. Yrkesskade for selvstendig næringsdrivende

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen yrkesskade i henhold til Folketrygdlovens §§ 13-3 eller 13-4, påført forsikringsstaker under utøvelse av den virksomhet som er beskrevet i forsikringsbeviset.

Forsikringen omfatter yrkesskade som konstateres i forsikringstiden. Yrkesskaden skal anses konstatert i henhold til reglene i § 5 i Lov om yrkesskadeforsikring.

Med de unntak som er angitt i strekpunktene nedenfor, skal erstatningen beregnes i henhold til forskrift om standardisert erstatning etter Lov om yrkesskadeforsikring. Se punkt 18 nedenfor.

- Erstatning av utgifter i henhold til forskriftens §§ 2-1 og 2-2 omfatter bare utgifter direkte knyttet til personskaden, og ikke utgifter som har sammenheng med innehavers næringsvirksomhet.
- Erstatning av tapt inntekt i henhold til forskriftens § 2-3, omfatter bare 35 % av inntektsgrunnlaget i henhold til Folketrygdlovens § 8-34 fra og med første hele sykedag.
- Erstatningen skal utmåles på grunnlag av skadelidtes alder og Folketrygdens grunnbeløp (G) på ulykkestidspunktet.
- Det kan ikke kreves tilleggserstatning etter forskriftens § 1-2.
- Det kan ikke kreves etteroppgjør etter forskriftens kapittel 5.

7. Yrkesinvaliditet under 15 %

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen rett til menerstatning ved

yrkesskade som medfører en livsvarig medisinsk invaliditetsgrad fra og med 1 % til og med 14 %. Med yrkesskade menes skade som omfattes av Lov om yrkesskade.

Ved en invaliditetsgrad på 14 % utgjør grunnerstatningen 0,75 G. Ved lavere invaliditetsgrad reduseres erstatningen forholdsmessig slik at 1 % gir 1/14 av 0,75 G.

Erstatningen beregnes i henhold til § 4-2 i forskrift om standardisert erstatning etter lov om yrkesskadeforsikring. Se punkt 18 nedenfor. Etteroppgjør i henhold til forskriftens kapittel 5, kan ikke kreves.

8. Yrkesinvaliditet – utvidet sum

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, utvides grunnerstatningen ved menerstatning for invaliditet som skyldes arbeidsulykke fra 4,5 G til 10 G med mindre høyere forsikringssum er angitt i forsikringsbeviset.

Ved en invaliditetsgrad på mer enn 84 % utgjør grunnerstatningen den avtalte forsikringssum. Ved lavere invaliditetsgrad reduseres erstatningen forholdsmessig etter samme forhold som i § 4-1 i forskrift om standardisert erstatning etter Lov om yrkesskadeforsikring. Se punkt 18 nedenfor.

Erstatningen trappes opp eller ned i henhold til forskriftens § 4-2. Etteroppgjør i henhold til forskriftens kapittel 5, kan ikke kreves.

9. Yrkesdødsfall – utvidet sum

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, utvides maksimal erstatning til ektefelle eller samboer i henhold til § 6-1 i forskrift om standardisert erstatning etter Lov om yrkesskadeforsikring fra 15 G til 22 G. Erstatningen nedtrappes i henhold til forskriftens § 6-1. Se punkt 18 nedenfor.

10. Offshore ulykke – utvidet sum

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen ulykkeskade som inntreffer i forbindelse med arbeidsoppdrag offshore.

Med ulykkeskade menes skade på kroppen forårsaket ved en plutselig ytre fysisk begivenhet (ulykkestilfelle) som inntreffer i forsikringstiden. Skade på sinnet dekkes bare dersom diagnosekriteriene i det internasjonale klassifikasjonssystemet ICD-10, pkt. F43,1 (PTSD) er oppfylt.

Vilkår for Yrkesskade- og fritidsulykkesforsikring

10.1 Menerstatning ved medisinsk invaliditet

Dersom ulykkeskaden innen 3 år etter skadedagen medfører livsvarig medisinsk invaliditet på minst 15 %, har skadelidte rett til menerstatning på inntil 40 G.

Det skal gjøres fradrag krone for krone for:

- All menerstatning som kan kreves iht kapittel 4 i forskrift om standardisert erstatning etter lov om yrkesskadeforsikring.
- All menerstatning som kan kreves iht tilleggsdekning yrkesinvaliditet – utvidet sum jf punkt 8 ovenfor.

Menerstatning beregnes på grunnlag av den livsvarige medisinske invaliditet som ulykken har forårsaket. Invaliditetsgraden fastsettes i samsvar med reglene i punkt 16.2 nedenfor.

Dør skadelidte uansett årsak innen 1 år etter ulykken, utbetales ikke menerstatning.

Dør skadelidte uansett årsak mer enn 1 år etter ulykken, utbetales menerstatning dersom ulykkeskaden ville medført livsvarig medisinsk invaliditet. Erstatningen beregnes ut fra den invaliditet som antas å ville blitt den endelige dersom forsikrede hadde vært i live.

Erstatningen skal utmåles på grunnlag av skadelidtes alder og Folketrygdens grunnbeløp (G) på ulykkestidspunktet.

Erstatningen forøvrig beregnes i henhold til kapittel 4 i forskrift om standardisert erstatning etter lov om yrkesskadeforsikring. Se punkt 18 nedenfor. Etteroppgjør i henhold til forskriftens kapittel 5, kan ikke kreves.

Erstatningen skal beregnes forholdsmessig i samme forhold som i § 4-1 i forskrift om standardisert erstatning.

10.2 Etterlatteerstatning ved dødsfall

Dersom ulykken medfører forsikredes død, og forsikrede etterlater seg ektefelle eller samboer, ytes etterlatteerstatning på 5 G. Erstatningen kommer i tillegg til etterlatteerstatning etter § 6-1 i forskrift om standardisert erstatning etter lov om yrkesskadeforsikring. Se pkt 18 nedenfor.

Når forsikrede ikke etterlater seg ektefelle eller samboer, men etterlater seg barn under 20 år, ytes etterlatteerstatning på inntil 20 G, men med fradrag krone for krone for all erstatning som utbetales etter § 6-2 i forskriften.

Dersom avdøde ikke etterlater seg ektefelle, samboer eller barn under 20 år, ytes ingen erstatning.

Ektefelle eller samboer har samme innhold som i § 6-1 i forskrift om standardisert erstatning etter lov om yrkesskadeforsikring. Se pkt 18 nedenfor.

10.3 Samordning med grupplivsforsikring

Erstatning fra en arbeidsgiverfinansiert grupplivsforsikring tegnet i Frende eller annet selskap, kommer til fradrag krone for krone i den erstatning som kan kreves under punkt 10.2.

B. Dekninger – ulykke påført i fritiden

Her finnes alle dekninger som kan tegnes for ulykke som påføres ansatte i deres fritid.

11. Ulykke v/reise til/fra arbeid

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen ulykkeskade som inntreffer når arbeidstakeren i forbindelse med arbeidet er på reise direkte fra hjemmet til arbeids- eller oppdragssted, eller direkte fra arbeids- eller oppdragssted og til hjemmet, når skaden ikke omfattes av Lov om yrkesskadeforsikring.

Med ulykkeskade menes skade på kroppen forårsaket ved en plutselig ytre fysisk begivenhet (ulykkestilfelle) som inntreffer i forsikringstiden. Skade på sinnet dekkes bare dersom diagnosekriteriene i det internasjonale klassifikasjonssystemet ICD-10, pkt. F43,1 (PTSD) er oppfylt.

Ved ulykke som fører til invaliditet og/eller uførhet gir forsikringen rett til erstatning i henhold til forskrift om standardisert erstatning etter Lov om yrkesskadeforsikring. Se punkt 18 nedenfor. Maksimal invaliditetserstatning etter forskriftens kapittel 4, er 4,5 G ved 100 % invaliditet med mindre høyere forsikringssum er angitt i forsikringsbeviset.

Ved ulykke som fører til dødsfall gir forsikringen rett til erstatning til ektefelle eller samboer og barn i henhold til kapittel 6 i forskrift om standardisert erstatning etter Lov om yrkesskadeforsikring. Se punkt 18 nedenfor. Maksimal dødsfallserstatning til ektefelle eller samboer er 15 G, med mindre høyere forsikringssum er angitt i forsikringsbeviset. Dersom skadelidte ikke etterlater seg ektefelle, samboer eller barn utbetales bare begravelsekostnader på 0,5 G i henhold til forskriftens § 6-3.

Dersom denne dekningen er tegnet av en selvstendig næringsdrivende, gjelder følgende særregler ved beregning av erstatningen:

- Erstatning av utgifter i henhold til forskriftens §§ 2-1 og 2-2 omfatter bare utgifter direkte knyttet til personskaden, og ikke utgifter som har sammenheng med innehavers næringsvirksomhet.

Vilkår for Yrkesskade- og fritidsulykkesforsikring

- Erstatning av tapt inntekt i henhold til forskriftens § 2-3, omfatter bare 35 % av inntektsgrunnlaget i henhold til Folketrygdlovens § 8-34 fra og med første hele sykedag.
- Erstatningen skal utmåles på grunnlag av skadelidtes alder og Folketrygdens grunnbeløp (G) på ulykkestidspunktet.
- Det kan ikke kreves tilleggserstatning etter forskriftens § 1-2.
- Det kan ikke kreves etteroppgjør etter forskriftens kapittel 5.

12. Fritidsulykke – invaliditet

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen rett til menerstatning ved ulykkeskade som inntreffer i arbeidstakerens fritid. Med fritid menes hele døgnet bortsett fra:

- Når arbeidstakeren er i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden jf Lov om yrkesskadeforsikring.
- Når arbeidstakeren i forbindelse med arbeidet er på reise direkte fra hjemmet til arbeids- eller oppdragssted, eller direkte fra arbeids- eller oppdragssted og til hjemmet, og skaden ikke omfattes av Lov om yrkesskadeforsikring.

Med ulykkeskade menes skade på kroppen forårsaket ved en plutselig ytre fysisk begivenhet (ulykkestilfelle) som inntreffer i forsikringstiden. Skade på sinnet dekkes bare dersom diagnosekriteriene i det internasjonale klassifikasjonssystemet ICD-10, pkt. F43,1 (PTSD) er oppfylt.

12.1 Menerstatning ved medisinsk invaliditet

Dersom ulykkeskaden medfører livsvarig medisinsk invaliditet på minst 15 %, har skadelidte rett til menerstatning med inntil 4,5 G med mindre høyere forsikringssum er angitt i forsikringsbeviset.

Dersom det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen både omfatter yrkesinvaliditet under 15 %, og fritidsulykke invaliditet har forsikrede rett til menerstatning også når en fritidsulykke fører til livsvarig medisinsk invaliditet fra og med 1 % til og med 14 %. Ved en invaliditetsgrad på 14 % utgjør grunnerstatningen 0,75 G. Ved lavere invaliditetsgrad reduseres erstatningen forholdsmessig slik at 1 % gir 1/14 av 0,75 G.

Dør skadelidte uansett årsak innen 1 år etter ulykken, utbetales ikke menerstatning.

Dør skadelidte uansett årsak mer enn 1 år etter ulykken, utbetales menerstatning dersom ulykkeskaden ville medført livsvarig medisinsk invaliditet.

Menerstatning beregnes på grunnlag av den livsvarige medisinske invaliditet som ulykken har forårsaket. Invaliditetsgraden fastsettes i samsvar med reglene i punkt 16.2 nedenfor.

Erstatningen skal utmåles på grunnlag av skadelidtes alder og Folketrygdens grunnbeløp (G) på ulykkestidspunktet.

Erstatningen forøvrig beregnes i henhold til kapittel 4 i forskrift om standardisert erstatning etter Lov om yrkesskadeforsikring. Se punkt 18 nedenfor. Etteroppgjør i henhold til forskriftens kapittel 5, kan ikke kreves.

Dersom det er avtalt høyere forsikringssum enn 4,5 G, beregnes erstatningen forholdsmessig i samme forhold som i § 4-1 i forskrift om standardisert erstatning.

12.2 Påførte merutgifter

Dersom ulykkeskaden påfører skadelidte rimelige og nødvendige utgifter til medisinsk behandling, erstattes slike dokumenterte merutgifter frem til oppgjørstidspunktet med inntil 0,5 G.

Følgende utgifter dekkes:

- Behandling hos lege eller tannlege.
- Forbindingssaker, medisiner og protese foreskrevet av lege eller tannlege.
- Fysikalsk eller kiropraktisk behandling foreskrevet av lege.

Alle utgifter som kreves erstattet skal dokumenteres med originale kvitteringer. Det fratrekkes en egenandel på kr 1.000 per skadetilfelle.

12.3 Fremtidige merutgifter

Dersom ulykkeskaden har medført en livsvarig medisinsk invaliditetsgrad på minst 50 % utbetales en engangserstatning til dekning av medisinske merutgifter etter følgende tabell;

Invaliditetsgrad	Erstatning
50 – 74 %	1 G
75 – 99 %	3 G
100 % eller mer	5 G

Erstatning for fremtidige merutgifter beregnes etter Folketrygdens Grunnbeløp (G) på ulykkestidspunktet.

For hvert år skadelidte på ulykkestidspunktet er over 46 år, nedtrappes erstatningen med 5 %.

Vilkår for Yrkesskade- og fritidsulykkesforsikring

13. Fritidsulykke - arbeidsuførhet

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen rett til erstatning for tap av fremtidig inntekt dersom ulykkesskaden medfører varig arbeidsuførhet på minst 50 %.

Dør skadelidte uansett årsak innen 1 år etter ulykken, utbetales ingen erstatning for tap av fremtidig inntekt. Dør skadelidte uansett årsak mer enn 1 år etter ulykken, utbetales erstatning for tap av fremtidig inntekt dersom ulykkesskaden ville medført varig arbeidsuførhet.

Erstatning for tap av fremtidig inntekt beregnes på grunnlag av den del av inntektstapet som skyldes ulykkesskaden. Når tapet også skyldes andre årsaker enn ulykkesskaden, foretas fordeling etter årsakenes forholdsmessige betydning. De deler av tapet som skyldes andre årsaker enn ulykkesskaden, erstattes ikke.

13.1 Fritidsulykke arbeidsuførhet 22 G

Når det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen omfatter Fritidsulykke arbeidsuførhet 22 G, utgjør grunnerstatningen ved 100 % varig arbeidsuførhet:

Inntektsgrunnlaget for beregningen:	Grunnerstatning:
Til og med 7 G	22 G
Over 7 G til og med 8 G	24 G
Over 8 G til og med 9 G	26 G
Over 9 G til og med 10 G	28 G
Over 10 G	30 G

13.2 Fritidsulykke arbeidsuførhet 11 G

Når det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen omfatter Fritidsulykke arbeidsuførhet 11 G, utgjør grunnerstatningen ved 100 % varig arbeidsuførhet:

Inntektsgrunnlaget for beregningen:	Grunnerstatning:
Til og med 7 G	11 G
Over 7 G til og med 8 G	12 G
Over 8 G til og med 9 G	13 G
Over 9 G til og med 10 G	14 G
Over 10 G	15 G

13.3 Fritidsulykke arbeidsuførhet 5,5 G

Når det fremgår av forsikringsbeviset at forsikringen omfatter Fritidsulykke arbeidsuførhet 5,5 G, utgjør grunnerstatningen ved 100 % varig arbeidsuførhet:

Inntektsgrunnlaget for beregningen:	Grunnerstatning:
Til og med 7 G	5,5 G
Over 7 G til og med 8 G	6 G
Over 8 G til og med 9 G	6,5 G
Over 9 G til og med 10 G	7 G
Over 10 G	7,5 G

13.4 Fellesregler for alle dekninger i 13.1-13.3

Ved lavere uføreggrad enn 100 %, reduseres erstatningen forholdsmessig.

Erstatningen skal utmåles på grunnlag av skadelidtes alder og Folketrygdens grunnbeløp (G) på ulykkestidspunktet.

Erstatningen forøvrig beregnes i henhold til kapittel 3 i forskrift om standardisert erstatning etter lov om yrkesskade-forsikring. Se punkt 17 nedenfor. Etteroppgjør i henhold til forskriftens kapittel 5, og alternativ utmåling i henhold til forskriftens § 3-5, kan ikke kreves.

14. Fritidsulykke – død

Når det fremgår av forsikringsbeviset at denne dekningen er avtalt, omfatter forsikringen rett til erstatning ved dødsfall som skyldes ulykkeskade som inntreffer i arbeidstakerens fritid. Med fritid menes hele døgnet bortsett fra:

- Når arbeidstakeren er i arbeid på arbeidsstedet i arbeidstiden jf Lov om yrkesskade-forsikring.
- Når arbeidstakeren i forbindelse med arbeidet er på reise direkte fra hjemmet til arbeids- eller oppdragssted, eller direkte fra arbeids- eller oppdragssted og til hjemmet, og skaden ikke omfattes av Lov om yrkesskade-forsikring.

Med ulykkeskade menes skade på kroppen forårsaket ved en plutselig ytre fysisk begivenhet (ulykkestilfelle) som inntreffer i forsikringstiden.

14.1 Begravelseskostnader

Kostnader med begravelen erstattes med 0,5 G. Erstatningen beregnes på grunnlag av G på dødsfallstidspunktet.

14.2 Erstatning til ektefelle/samboer

Når det fremgår av forsikringsbeviset at dødsfallsdekningen er utvidet til å omfatte erstatning til ektefelle/samboer, ytes etterlatteerstatning med inntil den forsikringssum som fremgår av forsikringsbeviset, dersom skadelidte etterlater seg ektefelle eller samboer. Erstatningen beregnes og nedtrappes i henhold til § 6-1 i forskrift om standardisert erstatning etter lov om yrkesskade-forsikring. Se punkt 18 nedenfor.

Vilkår for Yrkesskade- og fritidsulykkesforsikring

14.3 Erstatning til barn

Når det fremgår av forsikringsbeviset at dødsfallsdekningen er utvidet til å omfatte erstatning til barn, ytes etterlatterstatning i henhold til § 6-2 i forskrift om standardisert erstatning etter lov om yrkesskadeforsikring, dersom skadelidte etterlater seg barn. Se punkt 18 nedenfor.

15. Fritidsulykker som ikke omfattes

Disse unntakene gjelder for alle ulykkesdekninger i punkt 11, 12, 13 og 14.

15.1 Unntak for visse sykdommer m.v.

Forsikringen omfatter ikke:

1. Ulykkeskade som skyldes:
  - Sykdom, slag eller besvimelse.
  - Forgiftning forårsaket av mat, drikke eller nytelsesmiddel.
  - Inntak av sovemidler, smertestillende eller narkotiske midler.
  - Medisinsk behandling eller undersøkelse eller inntak av medikamenter, med mindre behandlingen m.v. har sammenheng med ulykkeskade Frende svarer for.
2. Død eller invaliditet som skyldes:
  - Hjerte-/karsykdommer.
  - Kreft.
  - Artritt (betennelse i ledd)
Selv om en ulykkeskade er årsak til sykdommen(e).
3. Skade eller sykdom etter insektsstikk.
4. Sykdom forårsaket av HIV-infeksjon eller Hepatitt B virus.
5. Rygglidelser og ryggsmarter med mindre lidelsen/smertene kan tilbakeføres til et røntgenologisk påvisbart brudd i ryggspylen, og bruddet kan tilbakeføres til en ulykkeshendelse.

15.2 Unntak for visse aktiviteter

Forsikringen omfatter ikke ulykke forårsaket under utøvelse av følgende aktiviteter:

- All utøvelse av sport og idrett som gir forsikrede inntekt eller sponsormidler over 1 G pr år.
- All utøvelse av motorsport med båt, vannjet, vannscooter, bil, motorsykel eller snøscooter.
- Kampsport som innebærer fullkontakt med slag eller spark, som boksing, karate og lignende.
- Serie- og cupkamp i alle typer lagidrett når kampen er i regi av forbund eller krets.
- Fallskjermhopping hvor utsprang ikke skjer fra fly.
- Dykking dypere enn 40 meter.

15.3 Unntak for slagsmål og forbrytelse

Forsikringen omfatter ikke ulykkeskade ved deltakelse i slagsmål eller forbrytelse.

16. Erstatningsoppgjør

Reglene i kapittel 16 gjelder for alle dekninger ovenfor.

16.1 Skademelding

Den som mener å ha et krav mot Frende etter et ulykkestilfelle, skal snarest melde fra til Frende.

Skadelidte skal gi Frende de opplysninger og dokumenter som er tilgjengelige for ham eller henne og som Frende trenger for å kunne ta stilling til kravet.

16.2 Fastsettelse av invaliditetsgraden

Erstatning kan tidligst kreves 1 år etter ulykken. Oppgjøret skal basere seg på sannsynlig livsvarig medisinsk invaliditet på 1 års dagen. Dersom invaliditetsgraden kan forandre seg, kan endelig oppgjør utsettes i inntil 3 år etter ulykken. Oppgjøret skal da basere seg på sannsynlig livsvarig medisinsk invaliditet ut fra tilstanden på 3 årsdagen.

Invaliditetsgraden skal fastsettes av spesialist/lege i henhold til Sosialdepartementets invaliditetstabell i Forskrift om menerstatning ved yrkesskade av 21. april 1997, del II og del III. Vurderingen skal være rent tabellarisk.

Ved skadefølge som ikke er angitt i tabellen, skal invaliditetsgraden fastsettes skjønnsmessig på grunnlag av en sammenligning med skadefølger i tabellen. Dersom en kroppsdel eller et organ tidligere var delvis brukbart, gjøres det fradrag når invaliditetsgraden bestemmes. Tap av eller skade på kroppsdel eller organ som var fullstendig ubrukt før ulykken inntraff, gir ikke rett til invaliditetserstatning.

Når det kan antas at sykkelig tilstand, disposisjon eller mèn sammen med ulykkeskaden har medvirket til skadelidtes invaliditet, reduseres erstatningen i forhold til den betydning den sykelige tilstanden, disposisjonen eller det tidligere mèn har hatt for invaliditeten.

16.3 Når arbeidsuførighetsgraden skal fastsettes

Erstatning for tap av fremtidig inntekt pga varig arbeidsuførhet kan tidligst kreves 1 år etter ulykken. Oppgjøret skal basere seg på sannsynlig varig uføregrad ut fra tilstanden på 1 årsdagen. Dersom uføregraden kan forandre seg, kan endelig oppgjør utsettes i inntil 5 år etter ulykken. Oppgjøret skal da basere seg på sannsynlig varig uføregrad ut fra tilstanden på 5 årsdagen.

16.4 Renter av erstatningen

Frende skal svare renter av erstatningen når det er gått 2 måneder etter at melding om forsikringstilfellet ble sendt til selskapet, jf. FAL § 18-4.

Vilkår for Yrkesskade- og fritidsulykkesforsikring

16.5 Regress – samordning med erstatning

Kan skadelidte kreve at tredjemann erstatter skaden, inntretr Frende i skadelidtes rett mot tredjemann ved utbetaling av erstatning, jf Lov om skadeserstatning § 3-7 nr. 3.

Skadelidte og forsikringstaker har plikt til å gi Frende alle opplysninger som er tilgjengelig for dem og som er av betydning for å fremme regresskravet.

Frendes regressrett innebærer at all erstatning som kan kreves fra en ansvarlig skadevolder eller hans forsikrings-selskap, kommer til fradrag krone for krone i kravet under forsikringen. Forsikringsutbetalingen vil derfor reduseres tilsvarende det beløp som kan kreves fra den ansvarlige skadevolder eller hans forsikringsselskap.

17. Sikkerhetsforskrift og grov uaktsomhet

17.1 Sikkerhetsforskrift

Brudd på sikkerhetsforskriften kan føre til avkortning i erstatningen. Se FAL § 4-8.

For fritidsulykkesdekningene i punkt 11, 12, 13 og 14 gjelder følgende sikkerhetsforskrift:

1. Ved dykking må forsikrede ha gyldig sportsdykker-sertifikat etter internasjonal standard (PADI, CMAS, NAUI) for den aktuelle dybde.

17.2 Grov uaktsomhet

Har forsikrede grovt uaktsomt fremkalt forsikringstilfellet, kan Frendes ansvar settes ned eller falle bort, jf Forsikringsavtaleloven § 13-9.

C. Utmåling av yrkesskadeerstatning

Nedenfor finnes forskrift om standardisert erstatning av 21. desember 1990 nr 1027. Forskriften regulerer utmåling av yrkesskadeerstatning. Noen av reglene gjelder også for de øvrige dekningene. Hvilke regler dette gjelder, fremgår av de enkelte dekninger.

18. Forskrift om standardisert erstatning etter Lov om yrkesskadeforsikring.

Kapittel 1. Innledning

§ 1-1. Anvendelsesområde

Beregningen av erstatning etter Lov av 16. juni 1989

nr. 65 om yrkesskadeforsikring skjer etter reglene i denne forskrift.

Erstatning for tap av forsørger til andre enn personer som omfattes av forskriftens §§ 6-1 og 6-2, skal likevel beregnes etter de alminnelige reglene i Lov av 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning § 3-4.

§ 1-2. Tilleggserstatning

Skadelidte som ikke fyller vilkårene for ytelser ved yrkes-skade etter Folketrygdlovens kapittel 11, kan kreve tilleggserstatning. Tilleggserstatningen skal fastsettes slik at skadelidte så langt det er mulig settes i samme stilling som om slike ytelser hadde vært tilstått. Ved fastsettelsen av tilleggserstatningen skal det gjøres fradrag for trygde-ytelser og andre ytelser som gir tilsvarende kompensasjon.

§ 1-3. Folketrygdens grunnbeløp

Erstatningsberegningen etter forskriftens kapittel 3, 4 og 6 skjer etter folketrygdens grunnbeløp (G) på oppgjørstidspunktet jf. Folketrygdlovens § 6-2.

§ 1-4. Skadelidtes alder

Beregningen skal knyttes til skadelidtes alder ved tids-punktet for oppgjøret. I § 4-2 knyttes beregningen til alderen da skaden eller sykdommen ble konstatert etter Lov om yrkesskadeforsikring § 5 annet ledd tredje punktum. I § 6-1 legges alderen ved dødsfallet til grunn.

Kapittel 2. Påførte og framtidige utgifter, tapt inntekt

§ 2-1. Påførte utgifter

Påførte utgifter fram til oppgjørstidspunktet erstattes individuelt, jf. Skadeserstatningslovens § 3-1. Skadelidte har krav på renter etter morarenteloven fra en måned etter at krav om dekning av en bestemt utgift er sendt til forsikringsselskapet.

§ 2-2. Framtidige utgifter

Framtidige utgifter erstattes individuelt, jfr. Skadeserstatningslovens § 3-1. Engangserstatning for gjennomsnittlige framtidige årlige utgifter fastsettes slik:

Skadelidtes alder:

Under 35 år	- 21 ganger årlige utgifter
35 - 49 år	- 19 ganger årlige utgifter
50 - 59 år	- 16 ganger årlige utgifter
60 og 69 år	- 14 ganger årlige utgifter
over 70 år	- 8 ganger årlige utgifter

Vilkår for Yrkesskade- og fritidsulykkesforsikring

§ 2-3. Tapt inntekt

Tapt inntekt i tiden fram til oppgjørstidspunktet erstattes individuelt jfr. Skadeserstatningslovens § 3-1.

Skadelidte har krav på renter etter morarenteloven i tillegg til erstatningsbeløpet. Renten beregnes særskilt for hvert kalenderår.

For inntektstap for et helt kalenderår regnes renten med utgangspunkt 1. juli dette året. Rente løper likevel tidligst fra en måned etter at melding om skadetilfellet er sendt til forsikringsselskapet.

Kapittel 3. Tap av framtidig inntekt

§ 3-1. Grunnlaget for beregningen

Grunnlaget for beregningen av det framtidige inntektstapet er den pensjonsgivende inntekt, jfr. Folketrygdloven § 6-4, i året før skaden eller sykdommen ble konstatert. Det tas ikke hensyn til begrensning som nevnt i Folketrygdloven § 6-4 femte ledd.

Hvis skadelidtes antatte pensjonsgivende inntekt, uten skaden eller sykdommen, i året skaden eller sykdommen ble konstatert, gir et høyere grunnlag, legges denne til grunn. Tilsvarende gjelder hvis skadelidte i et senere inntektsår har oppnådd en pensjonsgivende inntekt som gir et høyere grunnlag.

Hvis det er særlige holdepunkter for å anta at grunnlaget for beregningen etter første og annet ledd avviker vesentlig fra det som ville vært skadelidtes alminnelige inntektsnivå uten skaden eller sykdommen, skal grunnlaget for beregningen settes til dette nivået.

§ 3-2. Grunnerstatning

Grunnerstatningen fastsettes slik:

Inntektgrunnlaget for beregningen	Grunnerstatning
Til og med 7 G	22 G
over 7 G til og med 8 G	24 G
over 8 G til og med 9 G	26 G
over 9 G til og med 10 G	28 G
over 10 G	30 G

Fastsettelsen av inntektgrunnlaget for beregningen skjer i forhold til G den 1. januar i det inntektsåret inntekten er opptjent.

§ 3-3. Skadelidtes alder

Erstatningsbeløpet ved 100 % ervervsmessig uførhet beregnes slik i forhold til grunnerstatningen:

- Er skadelidte 45 eller 46 år, svarer erstatningen til grunnerstatningen

- For hvert år skadelidte er over 46 år, gjøres et fradrag som utgjør 5 % av grunnerstatningen. Erstatningen skal likevel utgjøre minst 10 % av grunnerstatningen.

- Er skadelidte 35-44 år, forhøyes erstatningen for hvert år han eller hun er yngre enn 45 år med 3,5 % av grunnerstatningen.

- Er skadelidte 34 år eller yngre, forhøyes erstatningen for hvert år han eller hun er yngre enn 35 år med 2,5 % av grunnerstatningen. I tillegg forhøyes erstatningen med 35 % av grunnerstatningen.

§ 3-4. Tap av deler av ervervsevnen

Har skadelidte bare tapt deler av sin ervervsevne, reduseres erstatningen tilsvarende.

§ 3-5. Tidligere uføre

Var skadelidte uavhengig av den aktuelle skaden eller sykdommen 50 % ervervsmessig ufør eller mer, kan han eller hun kreve erstatningen utmålt etter Skadeerstatningsloven

§ 3-1 hvis dette leder til høyere erstatning enn utmåling etter reglene her.

Kapittel 4 Menerstatning

§ 4-1. Grunnerstatning

Grunnerstatningen fastsettes slik:

Medisinsk invaliditet	Grunnerstatning
1. 15-24 %	0,75 G
2. 25-34 %	1 G
3. 35-44 %	1,5 G
4. 45-54 %	2 G
5. 55-64 %	2,5 G
6. 65-74 %	3 G
7. 75-84 %	3,75 G
8. 85-100 %	4,5 G
9. Skade som er betydelig større enn det som gir grunnlag for invaliditetsgrad på 100 %	5,5 G

§ 4-2. Skadelidtes alder

Menerstatning beregnes slik i forhold til grunnerstatningen:

- Er skadelidte 45 eller 46 år, svarer erstatningen til grunnerstatningen.
- For hvert år skadelidte er over 46 år, gjøres et fradrag som utgjør 2 % av grunnerstatningen. Erstatningen skal likevel utgjøre minst 50 % av grunnerstatningen.
- For hvert år skadelidte er yngre enn 45 år, forhøyes erstatningen med 2 % av grunnerstatningen.

Vilkår for Yrkesskade- og fritidsulykkesforsikring

Kapittel 5. Etteroppgjør ved endringer i ervervsmessig uføregrad eller medisinsk invaliditet

§ 5-1.

Er erstatningen fastsatt etter § 2-2, kap 3 eller kap. 4 og skadelidtes ervervsmessige uføregrad eller medisinske invaliditet som følge av ulykken endrer seg vesentlig, kan skadelidte kreve etteroppgjør. Krav om etteroppgjør må framsettes innen 5 år etter at oppgjøret var avsluttet.

Ved etteroppgjør etter kap. 3 og kap. 4 beregnes først differansen mellom erstatningen skadelidte fikk ved oppgjøret og den erstatningen skadelidte ville ha fått ved oppgjøret om den nye invaliditetsgraden var blitt lagt til grunn. Deretter beregnes tilleggserstatningen på grunnlag av G på det nye oppgjørstidspunktet.

Kapittel 6. Erstatning ved dødsfall

§ 6-1. Erstatning til ektefelle eller samboer

Erstatning til ektefelle eller samboer ved dødsfall er 15 G.

En person anses ikke som ektefelle etter første ledd når det på dødsfallstidspunktet er avsagt dom for, eller gitt bevilling til separasjon eller skilsmisse. Dette gjelder selv om avgjørelsen ikke er rettskraftig eller endelig.

Som samboer etter første ledd regnes:

- Person som avdøde har levet sammen med i ekteskapslignende forhold hvis det i folkeregisteret framgår at de to har hatt samme bolig de siste to årene, eller
- Person som hadde felles barn og felles bolig med avdøde.

En person regnes likevel ikke som samboer dersom det på dødsfallstidspunktet forelå forhold som var til hinder for at lovlig ekteskap kunne inngås.

Dersom avdøde tjenestegjorde i en internasjonal fredsoperasjon på dødsfallstidspunktet, gjelder definisjonen av samboerskap i forskrift av 11. september 1998 nr 870 om tjenestegjøring i internasjonale fredsoperasjoner § 2 annet ledd. Kravet til samboerskapets lengde, som fremkommer av § 2 annet ledd i forskriften om tjenestegjøring i internasjonale fredsoperasjoner, må være oppfylt på utreisetidspunktet. For hvert år avdøde var over 46 år, reduseres erstatningen etter første ledd med 5 %, likevel ikke med mer enn 80 %. Den erstatningsberettigede har

krav på morarenter etter morarenteloven fra en måned etter at dødsfallet ble meldt til forsikringsselskapet.

§ 6-2. Erstatning til barn ved tap av forsørger

Erstatningen fastsettes slik:

Barnets alder da forsørgeren døde	Erstatning
Under 1 år	6,5 G
1 år	6 G
2 år	6 G
3 år	5,5 G
4 år	5 G
5 år	5 G
6 år	4,5 G
7 år	4 G
8 år	4 G
9 år	3,5 G
10 år	3,5 G
11 år	3 G
12 år	2,5 G
13 år	2,5 G
14 år	2 G
15 år	2 G
16 år	1,5 G
17 år	1,5 G
18 år	1 G
19 år	1 G

Erstatningen beregnes særskilt for hvert barn. Var avdøde eneforsørger, får barnet dobbelt så stor erstatning.

Den erstatningsberettigede har krav på morarenter etter morarenteloven fra en måned etter at dødsfallet ble meldt til forsikringsselskapet.

§ 6-3 Erstatning av begravelleskostnader

Kostnader ved begravelen erstattes med 1/2 G. Dette gjelder selv om avdøde ikke etterlater seg personer som har krav på erstatning for tap av forsørger.

Kapittel 7 Ikrafttredelse

§ 7-1

Forskriften trådte i kraft 1. januar 1991.

Partene kan avtale at reglene i forskriften skal legges til grunn også for skader som er konstatert før ikrafttredelsen.

Vilkår for Yrkesskade- og fritidsulykkesforsikring

Vilkår for Yrkesskade- og fritidsulykkesforsikring